

Koncerndirektiv

Godkänd av fullmäktige 26.5.2025

**Kimitoön
Kemiönsaari**

1.	Allmänt	2
1.1	Koncerndirektivets syfte och mål	2
1.2	Vad är en kommunkoncern och hur tillämpas koncerndirektivet?	2
1.3	Koncernledningen	3
2.	Inhämtande av koncernledningens förhandsuppfattning.....	4
3.	Planering och styrning av ekonomi och investeringar	6
3.1	Kommunkoncernens ekonomi och investeringar som en del av kommunen	6
3.2	Borgen.....	6
3.3	Investeringar.....	7
3.4	Anskaffningar och upphandling	7
4.	Koncertillsyn och -rapportering samt ordnande av riskhantering	8
4.1	Val av revisor	8
4.2	Revisionsnämndens uppgifter vid koncernrevision	8
4.3	Rapportering.....	8
4.4	Riskhantering.....	9
5.	God förvaltnings- och ledningssed	9
5.1	Bolagsstämma	9
5.2	Samman kallande av bolagsstämma.....	9
5.3	Val av styrelse och styrelsens ansvar	10
5.4	Ansvar i aktiebolag.....	10
5.5	Styrelsens uppgifter	11
5.6	Styrelsens oberoende	11
5.7	Styrelseordförande och hens uppgifter	12
5.8	Verkställande direktörens ställning och uppgifter	12
5.9	Information och tillgång till information för kommunens förtroendevalda.....	13
6.	Personalpolitik och avlöning	13

1. Allmänt

1.1 Koncerndirektivets syfte och mål

Enligt kommunallagen (14 §) ska kommunfullmäktige besluta om ett koncerndirektiv som styr hur kommunen hanterar sitt ägande i de bolag och samfund som ingår i kommunkoncernen.

Genom ägarstyrning säkerställs att dotterbolagen verkar i enlighet med kommunens vilja och mål. Koncerndirektiven, de mål som fastställts i budgeten samt specifika instruktioner från koncernledningen utgör verktyg för ägarstyrningen.

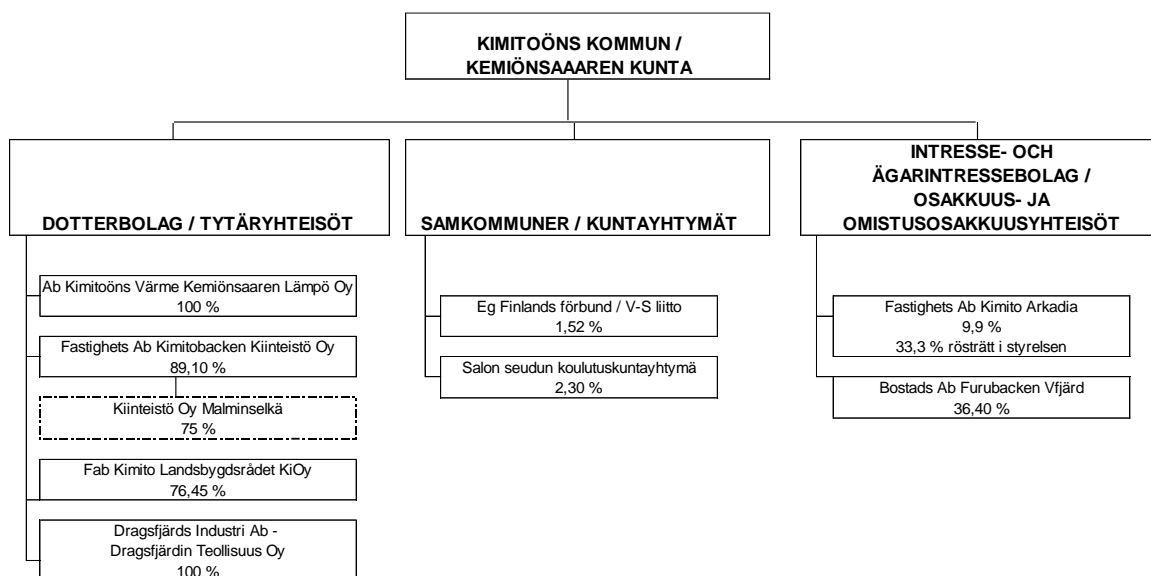
Syftet med koncerndirektivet är att harmonisera styrningen av de kommunala bolagen, öka transparensen i verksamheten, förbättra kvaliteten på den information kommunen får från sina bolag och effektivisera informationsflödet. Koncerndirektivet är en del av kommunens ledningssystem och följer principerna för god förvaltningssed.

1.2 Vad är en kommunkoncern och hur tillämpas koncerndirektivet?

En kommunkoncern består av kommunen och de juridiskt självständiga bolag och samfund som kommunen har ett bestämmande inflytande över, antingen ensam eller tillsammans med andra bolag inom kommunkoncernen. Ett bestämmande inflytande innebär att kommunen:

- äger mer än hälften av rösterna i bolaget eller samfundet,
- kan utse en majoritet av styrelsemedlemmarna, eller
- har motsvarande kontroll genom avtal.

Om kommunen eller dess dotterbolag har minst 20 % av aktiekapitalet och ett betydande inflytande i ett bolag, räknas det som ett intressesamfund. Samkommuner inkluderas alltid i kommunkoncernens bokslut, oavsett ägarandel eller rösträtt.

Koncernanvisningen behandlas och godkänns vid dotterbolagens bolagsstämmor, vilket gör den juridiskt bindande enligt bolagsrätten. Koncernanvisningen behandlas även i bolagens styrelser.

1.3 Koncernledningen

Enligt förvaltningsstadgan § 19 består koncernledningen

- kommunstyrelsen
- kommundirektören
- ekonomi- och personalchefen

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet i kommunkoncernen. Enligt kommunallagen (14 §) beslutar fullmäktige bland annat om:

- kommunens strategi
- förvaltningsstadgan
- budget och ekonomiplan
- principer för ägarstyrning och koncerndirektiv
- mål för verksamhet och ekonomi i de viktigaste dotterbolagen

Kommunstyrelsen leder kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi (38 § i kommunallagen).

Kommunstyrelsen

- svarar för utvecklingen av ägarpolitiken, principerna för ägarstyrningen och koncerndirektivet och beredningen av ärendena för fullmäktige,
- svarar för att ägarstyrningen genomförs samt organiserar koncernledningen och koncernövervakningen,
- bestämmer arbetsfördelningen mellan tjänsteinnehavarna inom koncernledningen i fråga om varje dottersamfund och intressesamfund,
- ger fullmäktige en rapport om hur bolagens mål har nåtts och deras ekonomiska ställning utvecklats samt en bedömning av den kommande utvecklingen och riskerna via bokslutet,
- utvärderar i samband med bokslutet hur ägarstyrningen lyckats med tanke på kommunkoncernen som helhet, riskhanteringen och förfarandena och utvärderar två gånger per år hur bolagens mål uppfyllts och deras ekonomiska ställning utvecklats
- svarar för utnämningen av ledamöterna i dottersamfundens styrelser

Kommundirektören:

- leder kommunkoncernen underställd kommunstyrelsen
- utser ombud till bolagsstämmorna och ger dem de anvisningar som ägarstyrningen förutsätter
- svarar för den operativa ledningen av koncernen
- följer upp hur ägarpolitiken fullföljs och rapporterar till kommunstyrelsen om väsentliga händelser och missförhållanden
- har rätt att utföra intern tillsyn i dottersamfunden eller att förordna någon att utföra intern tillsyn
- för förhandlingar med koncernsamfunden om målen för det kommande året i enlighet med den fastställda tidsplanen för budgetberedningen.

Ekonomi- och personalchef:

- granskar och följer med samfundens operativa och ekonomiska mål
- analyserar olika verksamhetsrapporter för bolagen och sammanställer utifrån dessa en rapport som delges kommunstyrelsen
- har rätt att begära uppgifter från samfunden
- har närvarorätt under samfundens styrelsemöten

2. Inhämtande av koncernledningens förhandsuppfattning

Ett dottersamfund ska redan i beredningsfasen inhämta ägarens förhandsuppfattning när beslut fattas i frågor som kan ha en betydande påverkan på dottersamfundets, kommunens

eller koncernens verksamhet, ekonomi eller ansvar. Styrelseordföranden i dottersamfundet ansvarar för att detta sker.

Förhandsuppfattning ska begäras för åtminstone följande ärenden:

- Stora förändring av verksamhetsidén
- Stora investeringar (över 100 000 euro) och fastighetsaffärer
- Händelser som påverkar bolagets ekonomi eller riskhantering
- Ändring av bolagsordning, stadgar eller aktieägaravtal
- Grundande eller avveckling av dotterbolag
- Upptagande eller beviljande av lån, säkerheter och garantier
- Överlåtelse av egendom vid konkurs, likvidation eller sanering
- Inledning av rättsprocess med stora konsekvenser
- Köp, försäljning, uthyrning eller pantsättning av egendom som utgör en väsentlig del i affärsverksamheten
- Stora eller principiella avtal
- Avtal utanför normal verksamhet eller med ovanliga villkor
- Val och anställning av verkställande direktör eller motsvarande / verkställande direktörsavtal

Att inhämta ägarens förhandsuppfattning förändrar inte dottersamfundets juridiska ansvar. Det är ordföranden i dottersammanslutningens styrelse som ansvarar för att säkerställa att förhandsuppfattning har inhämtats.

Även andra samfund än dottersamfund ska informera koncernledningen om ovanstående frågor, och kommunens företrädare i samfunden ansvarar för att informationen når fram.

Kommundirektör och ekonomi- och personalchef bedömer tillsammans om ärendet behöver behandlas i kommunstyrelsen.

3. Planering och styrning av ekonomi och investeringar

Kommunallagen har allt striktare bestämmelser om nyckeltal och uppföljning av dessa, och har utvidgats till att omfatta hela kommunkoncernen. Dottersamfundens ekonomi- och placeringsförvaltning samt interna kontroll är av stor betydelse. Uppföljningen av kommunkoncernens ekonomi understryker vikten av en noggrann uppföljning av samfundens operativa och finansiella mål och risker.

Samfunden ska ha en bokföring som gör det möjligt att sammanställa kommunens koncernbokslut i tid. Kommunen och dess dottersamfund ska ha kalenderår som räkenskapsår. Dottersamfundens bokföring ska följa bolagsrätt, bokföringslagen och god redovisningssed.

Uppgifter till kommunens koncernbokslut ska lämnas senast i slutet av februari.

3.1 Kommunkoncernens ekonomi och investeringar som en del av kommunen

Kommunfullmäktige fastställer mål för dottersamfundens verksamhet och ekonomi, baserade på kommunens strategi. Koncernledningen förhandlar med dottersamfunden innan beslut tas för att säkerställa att verksamheten gagnar hela kommunkoncernen.

Dottersamfundens styrelser ska rapportera till moderkommunen om ekonomi, resultat, finansiering, investeringar, risker och framtida affärsarrangemang.

Varje koncernsamfund ska upprätta en budget för varje räkenskapsår. Budgetförslaget ska lämnas senast i slutet av oktober till ekonomi- och personalchefen. Enligt kommunallagen ska kommunen redan i budgeten ta hänsyn till kommunkoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser.

3.2 Borgen

Enligt bestämmelserna i kommunallagen 15 kap. 129 § har reglerna för borgensåtaganden skärpts avsevärt, särskilt om samfundet verkar på en konkurrensutsatt marknad. Kommunen

får inte bevilja borgen om borgensåtagandet innebär en betydande ekonomisk risk. Dessutom måste alla regleringar ta hänsyn till EU:s statsstödsregler för att inte snedvrida konkurrensen.

Om samfunden begär kommunen att gå i borgen för samfundets lån ska affärs- och ekonomiplan samt riskbedömning bifogas.

Borgensvillkoren godkänns av kommunfullmäktige i samband med borgensbeslutet eller av kommunstyrelsen innan borgen verkställs.

Dottersamfunden får inte utan kommunstyrelsens samtycke bevilja borgen eller andra motsvarande förbindelser.

3.3 Investeringar

Vid större investerings- och andra beslut (100 000 euro) görs en samordnad konsekvens- och riskbedömning ur kommunkoncernens perspektiv och de risker som beslutet medför relateras till den acceptabla risknivån. För dessa beslut ska dottersamfundet inhämta koncernledningens yttrande i god tid före beslutet. Dottersamfunden bör också beakta skatte- och statsstödsreglerna när de planerar förändringar i verksamheten och/eller nya investeringar.

3.4 Anskaffningar och upphandling

I dotterbolag där kommunen har ett majoritetsägande gäller bestämmelserna om offentlig upphandling. Koncernbolagen ska till tillämpliga delar följa kommunens riktlinjer för upphandling. Inköp överstigande 30 000 euro ska behandlas av bolagets styrelse, om inte styrelsen föreskriver annat. Större (över 100 000 euro) eller exceptionella investeringar och fastighetsförvärv ska alltid godkännas i förväg av kommunkoncernens ledning. Om möjligt görs inköp och anskaffningar gemensamt med kommunen.

4. Koncerntillsyn och -rapportering samt ordnande av riskhantering

4.1 Val av revisor

Koncernsamfundens revision ska ske enligt bolagsordningen, grundavtalet eller motsvarande bestämmelser samt gällande revisionsregler. Revisorerna ska vara auktoriserade.

Enligt kommunallagen (§122) ska fullmäktige utse ett revisionssamfund godkänt av revisionsnämnden för offentlig förvaltning och ekonomi (OFR-samfund) för att granska förvaltning och ekonomi. Kommunens revisionssamfund, med minst en av kommunens revisorer, ska väljas som revisor för kommunens dottersamfund.

4.2 Revisionsnämndens uppgifter vid koncernrevision

Revisionsnämnden ser till att granskningen av kommunkoncernens förvaltning och ekonomi samordnas. Revisionsnämnden ska förutom en bedömning som riktas mot kommunens verksamhet även bedöma måluppställningen och måluppfyllelsen rörande kommunkoncernen. Som grund för bedömningen används de mål och den uppföljning för måluppfyllelsen som antecknats i kommunens budget och ekonomiplan. Revisionsnämndens rätt till information begränsas till koncernledningens rapportering och de handlingar som kommunens myndigheter innehar inom gränserna för sekretessreglerna.

4.3 Rapportering

De samfund som ingår i kommunkoncernen ska rapportera om sin verksamhet till koncernledningen per 31.8 och per 31.12 (bokslut). Bokslutet skall omfatta resultaträkning, balansräkning, noter till resultaträkningen och balansräkningen, en jämförelse av budgetutfall, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen.

Dessutom ska samfunden senast inom oktober varje år lämna in en budget om det räkenskapsår som börjar till koncernledningen. Väsentliga förändringar som görs i budgeten under räkenskapsåret ska rapporteras till koncernledningen

4.4 Riskhantering

Inom hela kommunkoncernen iakttas en gemensam riskhanterings- och försäkringspolicy. Där fastställs de principer enligt vilka skaderiskerna överförs på försäkringsbolaget. För att hantera ekonomiska risker ska koncernbolagen vid behov ha en riskhanteringsplan som deras styrelser godkännt.

Den operativa ledningen i koncernsamfunden ska säkerställa att försäkringsskyddet är tillräckligt.

5. God förvaltnings- och ledningssed

5.1 Bolagsstämma

Bolagsstämman är aktiebolagets högsta beslutande organ där aktieägarna utövar sin beslutsrätt samt deltar i bolagets styrning och tillsyn. Stämman väljer styrelsen och fattar beslut enligt aktiebolagslagen och bolagsordningen. Bolagsstämmor hålls på det sätt som förutsätts i aktiebolagslagen och bolagsordningen. Vid behov hålls extra bolagsstämmor. Vid behandlingen av ärenden på bolagsstämmor ska eventuella gällande delägaravtal iakttas.

5.2 Sammankallande av bolagsstämma

Tidpunkten för sammankallande av bolagsstämma och de ärenden som ska behandlas på bolagsstämman ska meddelas på det sätt som föreskrivs i aktiebolagslagen och bolagsordningen samt ett eventuellt delägaravtal. Kallelsen till bolagsstämma i bolag där kommunen är enda ägare eller delägare skickas till kommunens allmänna e-postadress. Kallelserna skickas också till kommundirektören för kännedom.

Stämmans föredragningslista och bolagets kontaktinformation ska bifogas till kallelsen till ordinarie och extra bolagsstämma.

Till kallelsen till ordinarie och extra bolagsstämma ska beroende på vilka ärenden som behandlas på stämman bifogas

- bokslut inklusive resultaträkning, balansräkning och noter

- verksamhetsberättelse
- revisionsberättelse
- budget
- eventuella övriga handlingar

Bolagsstämmans protokoll ska vara tillgängligt för aktieägarna senast två veckor efter bolagsstämman. En kopia av det undertecknade protokollet ska utan dröjsmål skickas till representanterna på bolagsstämman efter att protokollet färdigställts.

5.3 Val av styrelse och styrelsens ansvar

Bolagsstyrelserna utses enligt bolagsordningen eller stadgarna för hela fullmäktiges mandatperiod. De följer både kommunkoncernens principer och aktiebolagslagens regler om rättigheter, ansvar och skyldigheter.

Medlemmarna bör representera ägaren både ur ett politiskt och ett förvaltningsmässigt perspektiv, men även substanskompetens relaterad till varje bolags verksamhet bör inkluderas i styrelsen. I en styrelse som verkar med en bred representation säkerställs ägarens synpunkter i bolagets strategiska verksamhet. En bred kunskapsgrund i styrelsen säkerställer också att särdragen i ett kommunägt bolag beaktas i bolagets verksamhet. Vid valet av styrelser ska även jämlikheten beaktas.

Enligt kommunallagen (§47) ska styrelsen ha tillräcklig kompetens inom ekonomi, affärsverksamhet och strategi. Styrelsemedlemmar förväntas förstå bolagets verksamhet, ekonomi, rapportering, intern revision och riskhantering, samt ha tid att sköta uppdraget väl. Ordföranden ska ha kunskap om god förvaltningssed, styrelseorganisation, strategi och ekonomisk uppföljning.

5.4 Ansvar i aktiebolag

Styrelsemedlemmarna har ett ansvar att agera i bolagets bästa intresse och följa aktiebolagslagen, andra relevanta lagar samt bolagsordningen. De kan bli personligt ansvariga gentemot bolaget, dess aktieägare eller tredje part. Styrelsemedlemmarnas ansvar är

vanligtvis solidariskt, vilket innebär att de delar ansvaret gemensamt.

Styrelseordföranden har ett utökat ansvar för att övervaka verksamheten, förbereda ärenden och leda beslutsfattandet. Styrelsemedlemmarna har både civilrättsligt och straffrättsligt ansvar. De och verkställande direktören kan bli personligt ansvariga för brott mot sekretessregler samt försummelse eller oaktsamma handlingar.

5.5 Styrelsens uppgifter

Styrelsens ansvar fastställs enligt aktiebolagslagen och omfattar:

- Säkerställa en välorganiserad förvaltning och verksamhet.
- Besluta om bolagets strategi och följa upp dess genomförande.
- Anställa och avskeda verkställande direktören samt fastställa anställningsvillkor och direktörsavtal.
- Ansvara för bolagets bokföring och kapitalförvaltning.
- Godkänna och följa upp principer för intern kontroll och riskhantering.
- Godkänna rekommendationer för god förvaltning och ledningssed.
- Besluta om budget och omfattande affärsåtgärder.
- Se till att viktig information kommuniceras korrekt.
- Stödja och övervaka verkställande direktörens arbete.
- Fastställa verkställande direktörens ekonomiska befogenheter enligt koncernens riktlinjer.
- Utföra en årlig självvärdering.
- Representera bolaget och underteckna avtal, om inte annat anges i bolagsordningen.
- Kalla till bolagsstämma och förbereda dess ärenden.
- Välja styrelseordföranden om det inte anges i bolagsordningen.

5.6 Styrelsens oberoende

Styrelsens huvuduppgift är att övervaka den verkställande ledningens verksamhet. För att främja denna kontroll måste styrelseledamöterna vara genuint oberoende i förhållande till bolaget. Verkställande direktören får inte vara styrelseledamot, förutom i dotterbolag. Detsamma gäller verkställande direktörens vikarie.

En styrelseledamot anses inte vara oberoende om hen:

- Har en anställning eller ett uppdragsförhållande hos bolaget.
- Var anställd i bolaget under de tre senaste åren.
- Har en ledande roll i ett konkurrerande eller samarbetande bolag.
- Har närstående personer med ovanstående kopplingar till bolaget.

5.7 Styrelseordförande och hens uppgifter

Styrelsen ska ha en ordförande. Ordföranden väljs av styrelsen, om inte annat bestäms i bolagsordningen.

Styrelseordföranden utses av styrelsen, om inte annat anges i bolagsordningen, och ansvarar för att:

- Kalla till styrelsemöten vid behov.
- Säkerställa att mötena förbereds väl och att material finns tillgängligt i god tid.
- Leda mötena effektivt och se till att protokoll förs och undertecknas.
- Övervaka verkställande direktörens arbete.

5.8 Verkställande direktörens ställning och uppgifter

Styrelsen väljer och kan avskeda verkställande direktören. Ett skriftligt verkställande direktörsavtal utarbetas om de centrala villkoren i verkställande direktörens anställningsförhållande mellan bolaget och verkställande direktören.

Verkställande direktören ska:

- Sköta den löpande verksamheten enligt styrelsens riktlinjer.
- Genomföra den strategi styrelsen beslutat om.
- Säkerställa laglig och tillförlitlig bokföring och kapitalförvaltning.
- Uppdatera bolagets uppgifter i handelsregistret.
- Hålla aktie- och delägarförteckningar aktuella.
- Förbereda styrelsemöten och distribuera material i tid.
- Representera bolaget inom sitt uppdrag.

Verkställande direktören får inte följa ett sådant beslut av styrelsen, bolagsstämman eller något annat organ i bolaget som strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

Verkställande direktören får vidta ovanliga eller långtgående åtgärder, med hänsyn till bolagets verksamhets omfattning och art, endast om styrelsen har gett sitt godkännande eller om ett styrelsebeslut inte kan inväntas utan att orsaka väsentlig skada för bolaget. I det senare fallet ska styrelsen informeras om åtgärderna så snart som möjligt.

5.9 Information och tillgång till information för kommunens förtroendevalda

Enligt kommunallagen ska samfundet ge kommunen tillräcklig information om sina tjänster, ekonomi, pågående och planerade ärenden, beslut och deras effekter.

En fullmäktigeledamot har inte direkt rätt till information från kommunens dotterbolag, eftersom dessa inte räknas som kommunala myndigheter. Bolag måste skydda affärs- och yrkeshemligheter och får inte lämna ut konfidentiell information enligt Public Authorities Act.

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för att ge och organisera information om bolaget. Vid informationsdelning ska Kimitoön kommuns riktlinjer och regler om offentlighet och sekretess följas. Dataskyddsförordningen reglerar behandling av personuppgifter.

Samfundet ska informera kommunens koncernledning innan viktiga ärenden blir offentliga.

6. Personalpolitik och avlöning

Dottersamfundet bör eftersträva att följa kommunens personalpolitik och principer, till exempel vad gäller löner, ersättningar och förmåner.

Bolagsstämman beslutar om styrelseledamöternas arvoden, och i bolag där Kimitoöns kommun är majoritetsägare följer arvodena kommunens arvodesstadga. Ersättningarna betalas av respektive bolag. För bolagens styrelsearbete ersätts inte styrelsemedlemmarnas inkomstbortfall för förlorad arbetstid.

Sammanfattning av deadlines:

Februari:

- Uppgifter till koncernbokslutet ska lämnas senast i slutet av februari.

Augusti:

- Rapportering om verksamheten ska ske per den 31 augusti.

Oktober:

- Budgetförslag ska lämnas senast i oktober.

December:

- Rapportering om verksamheten ska ske vid bokslut (31 december).

Löpande under året:

- Förhandsuppfattning ska inhämtas innan beslut fattas om större frågor som påverkar verksamheten, ekonomin eller ansvaret.
- Större inköp (över 30 000 euro) ska behandlas i styrelsen.
- Inköp över 100 000 euro ska godkännas av kommunkoncernens ledning.